

עין משפט
נר מצוה

ה:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מסורת הש"ס

לא אבא ב ג ד מ"י פ"ט
מ"ב ע"ג ע"ד ע"ה
ה"ל טו טז ט"ז ט"ח ט"ט
ש"ס ש"ע ש"פ ש"ק ש"ק
ש"ח
ה"ה ה"ו ה"ז ה"ח ה"ט
ע"ה ע"ו ע"ז ע"ח ע"ט
פ"ט פ"י פ"כ פ"ק
ו"י ו"כ ו"ל ו"מ ו"נ
פ"ט פ"י פ"כ פ"ק פ"ל

רבינו הגאון

משלחו. מעלה הכותב
עליוס כאילו אכלו ובתי
מתיס שני וקרא לך ואכלת
מבחו. ודאיק קרא משעת
קריאת נחתי: בהלולא
דעבר כוכבים כל ל' יום
בין ארור ליה הלולא בין
לא ארור ליה הלולא
אסור. לאחר ל' אמר
מחמת הלולא אסור לא
אמר הלולא ש"י. וכי
מדבר הלולא ע"י אמת
אסור אמר ר'ב פסא
משמיה דרבי עד ר"ב ירחי
שחא ומקשי: ובתי ר"ב
ירחי שחא ש"י והוא דרבי
יצחק בריה דרב משרשיא
דומיה הווא עובד
כוכבים בתי ר"ב ירחי
שחא ושמעיה דאורי ולא
אכל מי אסור בנדות
כוכבים דריה סייעיה
שחא האי בתי. ופוקי
למאן ר' יצחק בריה דרב
משרשיא דאזח חסוכיה
אכל כולי עלמא בתי ר"ב
ירחי שחא ש"י. ובהלולא
מעיקרא כמה. אמר ר'ב
פסא כמי רבנו שיערי
באסתי אסור. וקראטיס
מ"י בלשון יין הפיסה
איסקי ש"י הפיסות הו
אחתי בימי קליפטרס
מלכות אחת בימי יוסי.
החלתו וחרתו קרבי עבדו
דמא בתי ר'ב יונאי ולא
יכלו להו עד דרשפיהו
דמא לישראל בהריהו. אי מינן
מלכי מימינו איפירי אי
מימינו מלכי מינן איפירי
וכי כ"ו [שנן] קמו
ההינתוהו בהי ישראל
מינן ואילך אישטעבדו
בהו זמנא ל' דב"ו [שנן]
זמי בהינתוהו דארי
שפעל משם ר' יוסי
איבי ק"ס שנה עד שלא
תבר: הובי שפשה מלכות
הרשעה של רובין על
ישראל כלומר ק"ס שנה
בימי היות שנתחברו בהן.
ז' שנה עד שלא תבר
הבי גזרו טומאה על כלי
כוכבים ומעל על ארץ
העמים: מ' שנה קרס
חרובן הבית גלתה
ענהרין וישבה לה בחנות
ליבר שלא דנו דיני
משות: רבין דתור דרסלא
ל'הו שפית דמיס דנפשי
ל'הו שפית אמרי ניקס
גלי מן הקוקס רתיב
יקט ועליה אל המקוס
מלמד שהמקום גורם. אבל
דיני קנסות דנו דאמר רב
הורה אמר רב זכור אנתו
הארץ לטוב ור' יהודה
לן כבא שמו שאלמלא
ז"ה שפחה ה' זקנים ר'
גארי ר' יהודה ר' יוסי
ר' שמעון ורבי אלעזר בן
שמעון ר' אריא מוסף אף
ל' נחמיה. בטלו דיני
קנסות משום שגורה
זלכות [הרשעה] גזירה כל
סימן: יהוה והמקום יהוה
ע"י שפסוקי בה תחרב
חתום שפסוקי בן יעקב.
בין שהיו בהן ארומים
לן ברחו ר' יהודה בן בבא

מכ"י רבו שיערי באסתי. פירש רש"י לשון ראשון להטיל שכן וקשה דככל המלמד לא מלינו שהיו עושין שכן משעורין אלא מתמרים או מכשות לכן נראה לשון שני שפירש רש"י ובי' השגות האלו פי' רש"י אף בכמות פ"ק (דף ט.):

קרטסים. גאמרי ה"ר"ר שמעיה פוסק תפיסת שמים קרט לשון תפיסה וסיס לשון שמים ופי' דר"ל תפיסה שניה וימלא הוא דקא אמרין לקמן קרטסים ויוס שמשפכו רומי מלכות וה"פ קרטסים תפיסה שניה ויוס שמשפכו מלכות נראה שניה:

ה"ג נשתבחו ג' גרסיניהו. וז"ל ליתכתינו שהי אין כותבין הלכות: **אלא** שלא דינו דיני נפשות. ואם תאמר והא אמרין פסקו אלו נערוה (כמות דף ג' וס' משפכו בית המקדש אע"פ שנטלו ד' מיתות דין ד' מיתות לא נחטלו מי שנחמדי קפילה ב' והמא נקט משפכו בהמ"ק והא אפי' מ' שנה נפטי הבית לא דנו דיני נפשות וי"ל דמ"מ כשהיו רואין לורך שעה היו חוזרין אל הלשכה ודינין שם ומורי ה"ר מנחם אמר לנו שס' רבי יהונתן דמשפכו בית המקדש קפלי אלא דקאמר דין ד' מיתות לא נטלו וה"ק אע"פ שנטלו ארבע מיתות נגמרי לא נטלו דינס וכ"ש בנאות מ' שנה קדמין שנהגו דין ד' מיתות: **בולמדי** שהמקום גורם. וא"ת והא ירושלים נמי איקרי מקוס לגבי ארמל קדשים ומעשר שני וכמי נמקוס אשר יבחר ה' וי"ל דלגבי דיני נפשות לא איקרי מקוס אלא לשכת הגזית שהיתה תיה נקדש ומליה נחול והיינו עעמא משום דנע"י סנהדרין סמוך לשניה והכי נמי אמרין (לקמן דף נב.) כל המעמיד דיון שאינו גזון כאילו נטע אשרה אלא מוצב דכמי שופטים ושופרים וסמוך ליה לא טען לך אשרה אלא מוצב ה' ולפיק גלו וישנו בחנות אע"פ שחנות עלמו היה נזה הבית שנתחברו בהו ישראל מ"מ לא היה סמוך לשניה נלשכת הגזית וז"ת מלך קפידא נמקוס שנה חייבי מיתות שלא זוקן ממלא דקרא לא כמי אלא זוקן ממלא ויש לומר דדרשין כל זמן סנהדרין גדולה נמקמה דיון אלא מוצב אז שופטים חתן לן בכל שערין לשפוט דיני נפשות נקמלין לא נטלו כל דיני נפשות (וע"פ מוס' שבת טו. ד"ה ג' ומי')

כל פלסין יומין. דנמר הלולא: בין אמר. עובד כוכבים זה לשרלל מחמת הלולא אני עושה סעודה זו: ובין לא אמר לו. ממחמת להלולא מכין ואסור דכל ימי הלולא מקריב לעבודת כוכבים: ומעיקרא. קודם שיתכנס את אשתו מאימתי חיישין להלולא אם חוזין אהניס לטעור אללו: **מכי רמו** שערי **באסינטי.** לעשות שכן ליוס המשמה: **אסינטי.** עריבות שזורין כהן שעורין לעשות שכן. ל"א נותנין עפר געריבות חורעין שם שעורין קודם ימי המופה ומציאין לפני החתן והכלה כהסן למומים ואומרים להם פרו ורבו כשעורין הללו שמתהרין לאלה מכל התבואה: **דאדם חשוב** הוא. ושמן ממנו מלאה העובד כוכבים מאד: **יוס שפספס** בו רומי מלכות. שנלחמו עם יוניס ונלחמו ומלכו ככל העולם: **זימי קלפטרס מלכסא.** של אלכסנדרוס מלכסא של הממלכה

בין א"ל מחמת הלולא אסור מכאן ואילך אי א"ל מחמת הלולא אסור ואי לא אמר ליה מחמת הלולא שרי וכי א"ל מחמת הלולא עד אימת אמר רב פפא עד הריסר ירחי שתא ומעיקרא מאימת אסור אמר רב פפא משמיה דרבא ימי רמו שיערי באסינטי ולבתר הריסר ירחי שתא שרי והא רב יצחק בריה דרב משרשיא איקלע לבי הווא עובד כוכבים לבתר הריסר ירחי שתא ושמעיה דאורי ופירש ולא אבל שאנו רב יצחק בריה דרב משרשיא ד"דאדם חשוב הוא: וקרטסים וכו': מאי קרטסים אמר רב יהודה אמר שמואל יום שתפסה בו רומי מלכות והתניא קרטסים יום שתפסה בו רומי מלכות אמר רב יוסף שתי תפיסות תפסה רומי אחת בימי קלפטרס מלכתא ואחת שתפסה בימי יוניס דכי אתא רב דימי אמר תלתין וחרין קרבי עבדו רומאי בהדי ונאי ולא יכלו להו עד דשתפניהו לישראל בהדיהו והכי אתנו בהדיהו אי מינן מלכי מיניכו הפרכי אי מנייכו מלכי מינן הפרכי ושלחו להו רומאי ליונאי עד האידנא עבידנא בקרבא השתא עביד דינא מרגלית ואבן טובה איזו מהן יעשה בסיס לחבירו שלחו להו מרגלית לאבן טובה אבן טובה (ואיך) איזו מהן יעשה בסיס לחבירו אבן טובה לאיך איך וספר תורה איזו מהן יעשה בסיס לחבירו איך לפרס תורה שלחו להו [א"כ] אגן ספר תורה גבן וישראל בהרן כפו להו עשרין ושית שנין קמו להו בהימנותיהו בהדי ישראל מכאן ואילך אישתעבדו בהו מעיקרא מאי דרוש ולכסוף מאי דרוש מעיקרא דרוש ינסקה ואלכה לנגדך ולכסוף דרוש ייעבר נא אדני לפני עבדו עשרין ושית שנין דקמו בהימנותיהו בהדי ישראל מנא לן דאמר רב כהנא כשחלה רבי ישמעאל בר ר' יוסי שלחו ליה רבי אמור לנו שנים וג' דברים שאמרת לנו משום אבך אמר להו מאה ושמינים שנה קודם שנחרב הבית פשטה מלכות הרשעה על ישראל פ' שנה עד אחר הבית גזרו טומאה על ארץ העמים ועל כלי זכויות ה"מ' שנה עד לא חרב הבית גלתה סנהדרין וישבה לה בחנות למאי

מכ"י רמו שיערי באסינטי. פירש רש"י לשון ראשון להטיל שכן וקשה דככל המלמד לא מלינו שהיו עושין שכן משעורין אלא מתמרים או מכשות לכן נראה לשון שני שפירש רש"י ובי' השגות האלו פי' רש"י אף בכמות פ"ק (דף ט.):

קרטסים. גאמרי ה"ר"ר שמעיה פוסק תפיסת שמים קרט לשון תפיסה וסיס לשון שמים ופי' דר"ל תפיסה שניה וימלא הוא דקא אמרין לקמן קרטסים ויוס שמשפכו רומי מלכות וה"פ קרטסים תפיסה שניה ויוס שמשפכו מלכות נראה שניה:

ה"ג נשתבחו ג' גרסיניהו. וז"ל ליתכתינו שהי אין כותבין הלכות: **אלא** שלא דינו דיני נפשות. ואם תאמר והא אמרין פסקו אלו נערוה (כמות דף ג' וס' משפכו בית המקדש אע"פ שנטלו ד' מיתות דין ד' מיתות לא נחטלו מי שנחמדי קפילה ב' והמא נקט משפכו בהמ"ק והא אפי' מ' שנה נפטי הבית לא דנו דיני נפשות וי"ל דמ"מ כשהיו רואין לורך שעה היו חוזרין אל הלשכה ודינין שם ומורי ה"ר מנחם אמר לנו שס' רבי יהונתן דמשפכו בית המקדש קפלי אלא דקאמר דין ד' מיתות לא נטלו וה"ק אע"פ שנטלו ארבע מיתות נגמרי לא נטלו דינס וכ"ש בנאות מ' שנה קדמין שנהגו דין ד' מיתות: **בולמדי** שהמקום גורם. וא"ת והא ירושלים נמי איקרי מקוס לגבי ארמל קדשים ומעשר שני וכמי נמקוס אשר יבחר ה' וי"ל דלגבי דיני נפשות לא איקרי מקוס אלא לשכת הגזית שהיתה תיה נקדש ומליה נחול והיינו עעמא משום דנע"י סנהדרין סמוך לשניה והכי נמי אמרין (לקמן דף נב.) כל המעמיד דיון שאינו גזון כאילו נטע אשרה אלא מוצב דכמי שופטים ושופרים וסמוך ליה לא טען לך אשרה אלא מוצב ה' ולפיק גלו וישנו בחנות אע"פ שחנות עלמו היה נזה הבית שנתחברו בהו ישראל מ"מ לא היה סמוך לשניה נלשכת הגזית וז"ת מלך קפידא נמקוס שנה חייבי מיתות שלא זוקן ממלא דקרא לא כמי אלא זוקן ממלא ויש לומר דדרשין כל זמן סנהדרין גדולה נמקמה דיון אלא מוצב אז שופטים חתן לן בכל שערין לשפוט דיני נפשות נקמלין לא נטלו כל דיני נפשות (וע"פ מוס' שבת טו. ד"ה ג' ומי')

הגרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כמות ק' להרשיבה עליה תרומם בנו בסיסה הפיד:

לעני רש"י

קריבנותיהו. אורס (אבן יקרה בעלת צבע אדום כהה ובכריכה ביונה).

מוסף רש"י

מכ"י רמו שיערי באסינטי. פירש רש"י לשון ראשון להטיל שכן וקשה דככל המלמד לא מלינו שהיו עושין שכן משעורין אלא מתמרים או מכשות לכן נראה לשון שני שפירש רש"י ובי' השגות האלו פי' רש"י אף בכמות פ"ק (דף ט.):

מכ"י רמו שיערי באסינטי. פירש רש"י לשון ראשון להטיל שכן וקשה דככל המלמד לא מלינו שהיו עושין שכן משעורין אלא מתמרים או מכשות לכן נראה לשון שני שפירש רש"י ובי' השגות האלו פי' רש"י אף בכמות פ"ק (דף ט.):

הגרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כמות ק' להרשיבה עליה תרומם בנו בסיסה הפיד:

לעני רש"י

קריבנותיהו. אורס (אבן יקרה בעלת צבע אדום כהה ובכריכה ביונה).

מוסף רש"י

מכ"י רמו שיערי באסינטי. פירש רש"י לשון ראשון להטיל שכן וקשה דככל המלמד לא מלינו שהיו עושין שכן משעורין אלא מתמרים או מכשות לכן נראה לשון שני שפירש רש"י ובי' השגות האלו פי' רש"י אף בכמות פ"ק (דף ט.):

מכ"י רמו שיערי באסינטי. פירש רש"י לשון ראשון להטיל שכן וקשה דככל המלמד לא מלינו שהיו עושין שכן משעורין אלא מתמרים או מכשות לכן נראה לשון שני שפירש רש"י ובי' השגות האלו פי' רש"י אף בכמות פ"ק (דף ט.):